

Tekijä Nina Teirasvuo
Vuosi 2016
Työn nimi Jätehuoltoalan yritysten toimintaedellytysten turvaaminen II (Jätkä II): Kehitettyjen palvelu- ja koulutustuotteiden ja toimintamallien juurruttaminen ja levittäminen -hankkeen loppuraportti
Avainsanat tulevaisuus, osaamistarpeet, jätehuolto, kierrätys, koulutus, oppilaitosyhteistyö
Sivut 9 s. + liitteet 55 s.

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO.....	1
1.1	Jätkä I –hanke	1
1.2	Jätkä II –hankkeen tavoitteet	1
2	TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOSTEKIJÄ- JA OSAAMISTARVEKYSELYN VALIDOINTI.....	3
3	KOULUTTAJAPANKKI.....	4
4	KOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN.....	6
4.1	Aiempien koulutuskokeilujen juurruttaminen	6
4.1.1	Vaaralliset jätteet –lyhytkoulutus.....	6
4.1.2	Isännöitsijöiden ja kiinteistöhoidon ympäristökoulutus	7
4.2	Uudet koulutuskokeilut	7
5	YHTEENVETO	8

LIITELUETTELO

Liite 1	Muutostekijäverkkokyselyn tulokset
Liite 2	Kouluttajapankkikyselyn tulokset
Liite 3	Vaaralliset jätteet -lyhytkoulutus
Liite 4	Isännöitsijöiden ja kiinteistöhuollon ympäristökoulutus
Liite 5	Asiakkaan kohtaaminen -koulutus
Liite 6	Syklin koulutukset
Liite 7	Faktian koulutukset
Liite 8	Luksian koulutukset

1 JOHDANTO

Jätehuoltoalan yritysten toimintaedellytysten turvaaminen II (Jätkä II): kehitettyjen palvelu- ja koulutus- tuotteiden ja toimintamallien juurruttaminen ja levittäminen -hanke on jatkoa jätehuoltoalan yritysten toimintaedellytysten turvaaminen alan muutostekijöiden tunnistamisen, osaamistarpeiden kartoittamisen ja koulutuksen kehittämisen avulla (Jätkä I) -hankkeelle. Hankkeiden keskiössä on ollut jätehuoltoalan monipuolinen kenttä niin muutosten kartoittamisen kuin niihin vastaamisen kannalta.

Jätkä II -hankkeen toteutusaika oli 11/2014 - 12/2015. Hanke on toteutettu Suomen ympäristöopisto Syklin (koordinaattori), Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Luksian ja Faktia Koulutus Oy:n toimesta. Hanketta on rahoittanut Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

1.1 Jätkä I –hanke

Jätkä I -hankkeessa tunnistettiin jätehuoltoalaan vaikuttavia tulevaisuuden muutoksia sekä koottiin jätehuoltoalalla työskentelevien osaamistarpeita nyt ja tulevaisuudessa perustuen haastattelututkimukseen. Lisäksi suunniteltiin ja toteutettiin uusia koulutuksia tunnistettuihin osaamisen aukkoaikkoihin.

Merkittävimpiä muutostekijöitä, jotka ovat läsnä myös työntekijöiden käytännön työssä alalla, ovat energian ja raaka-aineiden merkityksen kasvu. Tästä seuraa myös muita vahvasti alaan vaikuttavia muutoksia, kuten teknologian ja käsittelymenetelmien kehitys, tiukentuvat kierrätystavoitteet sekä uudet materiaalit. Hankkeessa tunnistettiin myös jätehuoltoalaan vaikuttavia trendejä, joita ovat energiahyödynnys, kiertotalous ja resurssitehokkuus. Nämä tuovat omalta osaltaan uusia osaamistarpeita jätehuoltoalalle.

Tunnistettuihin muutostekijöihin perustuen hankkeessa tehtiin haastatteluja jätehuoltoalan osaamistarpeisiin liittyen. Haastatteluissa nousi esille selvimpinä yksittäisinä osaamisalueina asiakaspalvelutaidot, raportointi- ja järjestelmäosaaminen sekä uusien jätejakeiden ja -käsittelymenetelmien tunteminen. Jätkä I –hankkeen haastatteluihin perustuen koottiin 14 alan työnkuvia kuvaavaa työnkuvakorttia tulevaisuuden osaamistarpeineen.

Jätkä I –hankkeen tulokset on koottu hankkeen loppuraporttiin (Leván & Rautalin, 2015):

http://static.ecome.fi/upload/1498/J%C3%84TK%C3%84_Hankkeen%20raportti_julkinen.pdf

1.2 Jätkä II –hankkeen tavoitteet

Jätehuoltoalan yritysten toimintaedellytysten turvaaminen II (Jätkä II): kehitettyjen palvelu- ja koulutus- tuotteiden ja toimintamallien juurruttaminen ja levittäminen –hankkeessa jatkettiin siitä mihin Jätkä I –hankkeessa jäätin. Jätkä I –hankkeessa kehitettiin yritysten tarpeisiin perustuvia palvelu- ja koulutustuot-

teita, mutta kaikkia ei vielä ehditty kokeilemaan ja haastattelun tuloksia muutostekijöihin liittyen haluttiin myös vielä todentaa verkkokyselyn avulla.

Jätkä II -hankkeen tavoitteena oli:

1. Toimintamallien juurruttaminen

Jätkä I –hankkeessa kehitettyjen toimintamallien juurruttaminen osaksi hankeorganisaatioiden toimintaa sekä niiden levittäminen edellisen hankkeen toiminta-alueen ulkopuolelle ja uusiin kohdeyrityksiin. Tavoitteena oli siis kehittää eteenpäin Jätkä I –hankkeessa hyviksi havaittuja koulutustuotteita ja pilotoida niitä uusille kohderyhmille.

2. Muutostekijäraportin validointi

Toisena tavoitteena oli tunnistettujen alan muutostekijöiden, jotka Jätkä I –hankkeessa koottiin ns. muutostekijäraporttiin, arviointi alan yrityksillä (validointi).

3. Jätkä I -hankkeessa havaittujen osaamisen "aukkopaikkojen" peittäminen uusilla koulutus- ja palvelutuotteilla

Jätkä I –hankkeessa koulutuksia luotiin kysyntälähtöisesti. Koska jätehuollon toimintakenttä on hyvin laaja, ei aiemmassa hankkeessa kuitenkaan voitu kattaa kaikkia havaittuja osaamisen aukkopaikkoja. Jätkä II -hankkeen kolmantena tavoitteena oli luoda uusia koulutus- tai palvelutuotteita niihin kohtiin, jotka aiemmassa hankkeessa jäivät kattamatta. Tähän hyödynnettiin sekä haastattelun ja verkkokyselyn tuloksia että keskusteluja, joita on käyty kouluttajien ja jätehuollon toimijoiden välillä.

4. Jätehuollon palveluntarjoajien ja asiakkaiden välisen suhteen syventäminen

Jätehuollon palveluntarjoajien ja heidän asiakkaiden välisen vuoropuhelun kehittäminen tavoitteena asiakassuhteen syventäminen (esim. asiakkaiden ohjeistusta ja koulutusta parantamalla). Asiakaspalvelu oli myös yksi osaamistarpeista, joka nousi esille Jätkä I –hankkeen haastatteluissa.

5. Ympäristöhuollon ammattitutkinnon uudistamiseen osallistuminen

Jätkä I –hankkeen tulosten saattaminen osaksi uusia ympäristöhuollon ammattitutkinnon perusteita viemällä tulokset uudistamistyöryhmän tiedoksi.

6. Kouluttajapankki

Vahvistaa oppilaitosten välistä yhteistyötä esimerkiksi rakentamalla oppilaitosten yhteinen osaamis- ja kouluttajapankki.

2 TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOSTEKIJÄ- JA OSAAMISTARVEKYSELYN VALIDOINTI

Toimintaympäristön muutostekijä- ja osaamistarvekyselyn validointi toteutettiin pohjautuen Jätkä I -hankkeen haastatteluihin. Validointi toteutettiin webropol-kyselyä keväällä 2015 ja tavoitteena oli todentaa haastatteluissa esille nousseet muutostekijät ja kartoittaa tulevaisuuden osaamistarpeita jäte- ja kierrätysalalla. Kyselyyn saatiin 67 vastausta sekä jätehuollon kunnalliselta että yksityiseltä sektorilta. Liitteessä 1 on kyselyn tarkemmat tulokset.

Verkkokyselyssä vastaajat jaoteltiin heidän toimenkuvansa perusteella. Valitut toimenkuvat olivat seuraavat:

1. Johtotehtävät
2. Asiantuntija tai kouluttaja
3. Työntekijä (jäteneuvoja, jäteaseman hoitaja, jäteautonkuljettaja, jne.)
4. Tukipalvelut (asiakaspalvelu, talous- ja toimistotehtävät, jne.)

Taulukkoon 1 on koottu muutostekijät sekä osaamistarpeen muutokset verkkokyselyn tuloksista. Monivalintojen lisäksi vastaajat pystyivät kommentoimaan valintojaan avoimiin kenttiin. Johtotehtävissä työskentelevät kokivat, että resurssien tehokkaampi hyötykäyttö kasvaa ja kilpailu alalla kovenee. Asiantuntijat ja kouluttajat näkivät, että kiertotalous määrittää vahvasti jätehuollon tulevaisuuden, mutta myös näissä vastauksissa nousi esiin kilpailun kiristyminen. Työntekijöiden vastauksissa korostui jäteneuvonnan merkitys tulevaisuudessa, ja tämä näkyy myös heidän muutostekijälistauksessaan. Tukipalveluita tuottavien vastauksissa kolme merkityksellisintä muutostekijää, jotka olivat saaneet saman verran ääniä, olivat selvästi erilaiset muihin toimenkuviin verrattuna. Tämä selittyy vastaajien työnkuvilla. He työskentelevät asiakaspalvelutehtävissä sekä muissa toimistotehtävissä, kuten laskutuksessa.

Taulukko 1. Koonti verkkokyselyn pohjalta: alaan vaikuttavat muutostekijät ja merkittävimmät osaamistarpeiden muutokset

Toimenkuva	Muutostekijät	Osaamistarpeiden muutos	Yleiset työelämätaidot
Johtotehtävät	1. Energian ja raaka-aineen merkityksen kasvu 2. Teknologinen kehitys 3. Kestävä kehitys	1. Tulevaisuuden ennakointi 2. Toimintajärjestelmien käyttö 3. Tietojärjestelmien käyttö	1. Ongelmanratkaisutaidot 2. Tietotekniset taidot 3. Verkostoituminen
Asiantuntija ja kouluttaja	1. Kestävä kehitys 2./3. Osaamisen ja koulutuksen muutos 2./3. Energian ja raaka-aineen merkityksen kasvu	1. Tietojärjestelmien käyttö 2. Teknologisten ratkaisujen tunteminen 3. Jätealan säädösten ja määräysten tunteminen	1. Tietotekniset taidot 2. Verkostoituminen 3. Ongelmanratkaisutaidot
Työntekijä	1./2. Energian ja raaka-aineiden merkityksen kasvu 1./2. Kestävä kehitys 3. Osaamisen ja koulutuksen	1. Jätteenkäsittely menetelmien tunteminen 2. Jätealan säädösten ja määräysten tunteminen	1. Ongelmanratkaisutaidot 2. Verkostoituminen 3. Neuvottelutaidot

	muutos	3. Vaarallisten jätteiden ja toimintatapojen tunteminen	
Tukipalvelut	1. Verkostoituminen 1. Osaamisen ja koulutuksen muutos 1. Arvojen, asenteiden ja elämäntapojen muutos	1. Jätealan säädösten ja määräysten tunteminen 2. Työssä tarvittavien tietokoneohjelmistojen ja laitteiden tunteminen 3. Toimintajärjestelmien tunteminen	1. Ongelmanratkaisutaidot 2. Asiakaspalvelutaidot 3. Verkostoituminen

Tulevaisuuden osaamistarpeista erittäin merkityksellinen on tietojärjestelmien sekä tietokoneohjelmien käyttö johto-, asiantuntija- sekä tukipalvelutehtävissä toimivilla. Digitalisaation edetessä tämä tulee korostumaan, kuten myös toimintajärjestelmien käyttö ja tunteminen. Tulevaisuuden yleisissä työelämätaidoissa ei juurikaan ollut toimenkuvien välillä eroa. Ongelmanratkaisutaidot ja verkostoituminen oli kaikilla kärkipäässä. Tukipalveluilla yhdeksi merkityksellisimmistä taidoista oli noussut asiakaspalvelutaidot, joka oli neljäntenä työntekijöillä. Muilla asiakaspalvelu ei noussut kovin merkitykselliseksi osaamiseksi. Asiakaspalvelutehtävistä kolmen kärki oli selkeästi neuvonta, toimintaohjeiden anto sekä yrityksen palveluista kertominen.

Kun yhdistetään muutostekijäkysymyksen osalta eri toimenkuvien vastaukset, tuloksena on:

1. Energian ja raaka-aineen merkityksen kasvu
2. Kestävä kehitys
3. Teknologinen kehitys

Verrattaessa tuloksia Jätkä I –hankkeen työnkuvakortteihin ja muutostekijäraporttiin, niin merkityksellisimmät muutostekijät ovat yhtenevät ja energian ja raaka-aineen merkityksen kasvu oli molemmissa tutkimuksissa merkittävin muutostekijä. Sillä onkin suuri vaikutus jäte- ja kierrätysalaan kiertotalousajattelun ja kestävän kehityksen kautta. Materiaali pyritään hyödyntämään uudelleen niin, ettei se päätyisi lainkaan jätteeksi. Tämä tuo uusia tarpeita myös teknologiaan sekä osaamiseen liittyen. Muutostekijät vaikuttavat siis vahvasti toisiinsa.

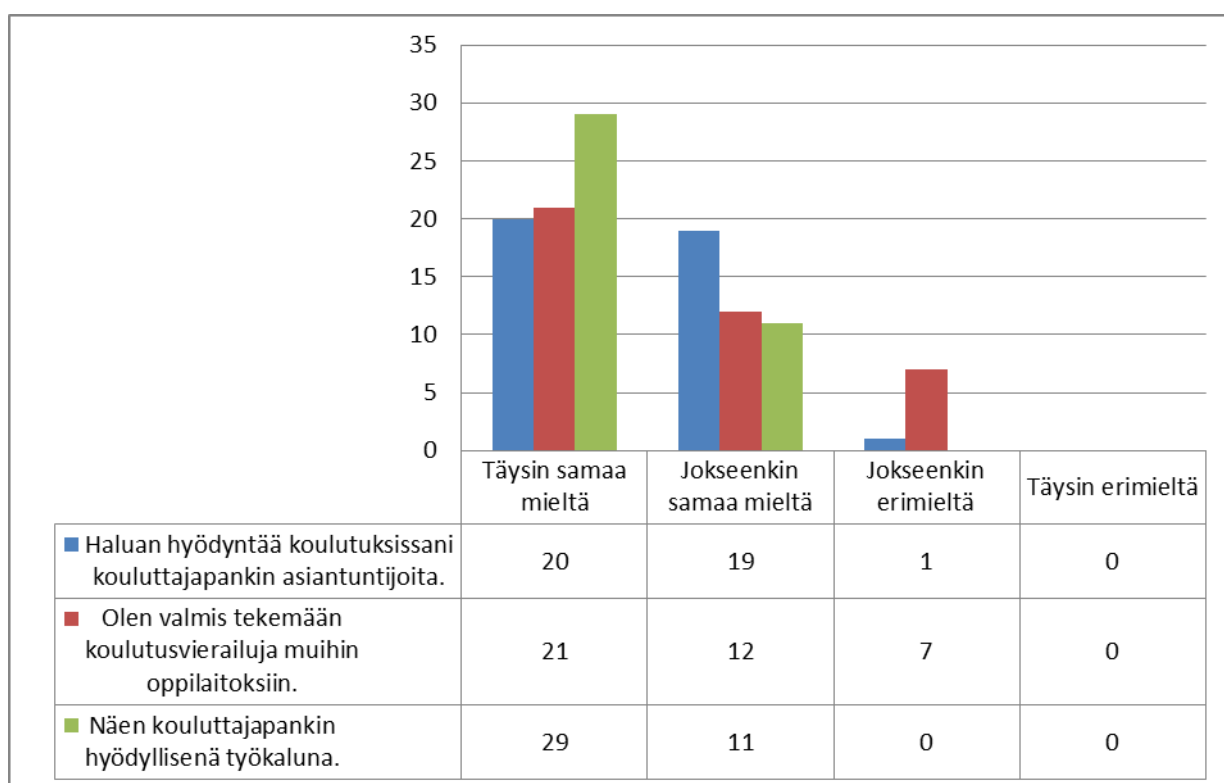
Jätkä I ja Jätkä II -hankkeiden tulokset haastatteluiden ja verkkokyselyn osalta esiteltiin ympäristöhuollon ammattitutkinnon uudistamistyöryhmälle ja koonti tuloksista toimitettiin heidän vapaaseen käyttöönsä.

3 KOULUTTAJAPANKKI

Yhtenä tavoitteena Jätkä II –hankkeessa oli vahvistaa oppilaitosten välistä yhteistyötä. Tähän yhtenä ratkaisuna selvitettiin kouluttajapankin luomista. Hankkeessa kerättiin tietoa ja suunniteltiin kouluttajapankin toteutusta hankkeessa mukana olleiden oppilaitosten (Sykli, Luksia ja Faktia) välille. Kouluttajapankin toteutuksesta tehtiin kysely kevään ja kesän 2015 aikana kohderyhmänä oppilaitosten opettajat ja kouluttajat. Kyselyn avulla koottiin tietoa kouluttajapankin toteutuksesta, ulkopuolisten kouluttajien tarpeista sekä

mahdollisista toteutukseen liittyvistä ongelmista tai haasteista. Vastauksia saatiin yhteensä 40 kouluttajalta, jotka edustivat laajalla skaalalla eri aloja.

Kyselyn tuloksista ilmeni, että suurin osa kouluttajista oli jo hyödyntänyt ulkopuolisia kouluttajia päivissään ja kouluttajapankkia pidettiin tarpeellisenä ja hyödyllisenä työkaluna, kuten kuvasta 1 nähdään. Oppilaitosten ulkopuolisia kouluttajia ja asiantuntijoita tarvitaan mm. energia- ja resurssitehokkuuteen, vesihuoltoon, tietotekniikkaan ja korttikoulutuksiin liittyen. Kyselyn tulokset on esitelty liitteessä 2.

Kuva 1. Kouluttajapankin hyödyllisyys ja kouluttajien valmius toimia muissa oppilaitoksissa kouluttajana

Kyselyssä tiedusteltiin myös kouluttajapankin etuja ja haasteita avoimen kysymyksen avulla. Etuina nähtiin mm. yhteistyöverkon laajentuminen, sijaistamismahdollisuus sekä asiantuntijoiden tuoma lisätieto koulutukseen. Kouluttajapankin avulla saman alan kouluttajat voivat verkostoitua ja koota ryhmän useasta oppilaitoksesta, jotta osallistujia on riittävästi toteutukseen. Haasteina ja ratkaistavina ongelmina kyselyyn vastanneet totesivat aika- ja resurssipulan sekä hinnoittelun. Kouluttajapankki vaatii myös sitoutumista ja aikaa, jotta se pysyy yllä.

Kyselyn tulosten analysoinnin ja eri tahojen kanssa käytyjen keskustelujen tuloksena voidaan todeta, että kouluttajapankin tulisi olla vapaaehtoinen ja epämuodollinen tai oppilaitosten tulisi tehdä sopimus keskenään kouluttajapankin toteutuksesta. Alun perin ajateltu krediittimaksulla toimivan kouluttajavaihdon ongelmana on, että oppilaitoksien tarpeet vaihtelevat, jolloin krediittejä ei käytetä tasaisesti. Kouluttajapankin

toteuttaminen vapaaehtoisuus pohjalta toimisi parhaiten sosiaalisen median kautta: eri alojen kouluttajat voivat kysyä tarvitsemaansa osaamista verkostolta.

Tämän hankkeen puitteissa ei kouluttajapankkia lähdetty toteuttamaan, sillä sen toteuttaminen, markkinointi ja ylläpito vaativat pitkäjänteisyyttä, jotta siitä saadaan toimiva kokonaisuus. Eri oppilaitosten opettajat tulisi saattaa yhteen ja tutustuttaa toisiinsa, jotta kouluttajapankki lähtisi elämään. Oppilaitosten välillä jatketaan yhteistyötä koulutusten suhteen ja kouluttajapankkikyselyn avulla saatiin lisätietoa kouluttajien osaamisesta. Tunnistettua osaamista pystytään hyödyntämään jatkossa koulutuksia suunniteltaessa niin oppilaitosten sisällä kuin oppilaitosten välillä.

4 KOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN

Koulutusten kehittäminen on jatkuva prosessi oppilaitoksissa. Jotta koulutukset vastaisivat parhaimmalla mahdollisella tavalla työelämän tarpeisiin, vaaditaan tiivistä yhteistyötä ja avointa keskustelua niin yritysten kuin toimialajärjestöjen kanssa. Hankkeen puitteissa kehitetyt ja testatut koulutukset perustuivat muutostekijäraporttiin, koulutusten yhteydessä saatuihin palautteisiin sekä kentän kanssa käytyihin keskusteluihin. Liitteisiin 3-8 on koottu kouluttajien ja/tai koulutuksen suunnittelijoiden tekemät raportit koulutustoteutuksista.

4.1 Aiempien koulutuskokeilujen juurruttaminen

Aiemmassa hankkeessa kehitettiin koulutuksia sekä hankeorganisaatioiden yhteistyössä että erikseen. Näistä molempia vietiin tämän hankkeen puitteissa eteenpäin. Tähän on raportoitu koulutuksista, joita jatko-hankkeen puitteissa on kehitetty. Osa edellisen hankkeen koulutuksista on otettu suoraan oppilaitosten tarjontaan, esimerkiksi Syklillä jätehuollon asiakkuuksien kehittäminen –verkkokurssi sekä jätehuollon teknologiat –koulutus.

4.1.1 Vaaralliset jätteet –lyhytkoulutus

Jätkä I –hankkeessa suunniteltiin ja toteutettiin vaarallisiin jätteisiin liittyvä koulutus, jonka tarve nousi esille haastatteluissa. Jätkä II –hankkeessa koulutusta kehitettiin modulaariseksi, jolloin koulutus vastaa paremmin erilaisten kohderyhmien tarpeisiin. Syklin koulutus toteutettiin uudelle kohderyhmälle Luksiassa, Nummelassa. Koulutus sai erittäin hyvää palautetta. Tarkempi kuvaus pilottikoulutuksesta on liitteessä 3.

4.1.2 Isännöitsijöiden ja kiinteistöhoiton ympäristökoulutus

Isännöitsijöiden ja kiinteistöhoiton ympäristökoulutus oli yhteistoteutus hanketoimijoiden kesken. Jätkä I – hankkeessa koulutus oli suunnattu vain isännöitsijöille ja koulutuspäivät olivat pidempiä. Saadun palautteen perusteella koulutusten sisältöjä tiivistettiin, jonka lisäksi niitä muokattiin myös kiinteistöhoitolle sopiviksi. Koulutus toteutettiin Faktialla, Forssassa. Koulutuksesta saatiin hyvää palautetta. Tarkempi kuvaus koulutuskokonaisuudesta on liitteessä 4.

4.2 Uudet koulutuskokeilut

Alla olevaan taulukkoon 2 on koottu hankkeen puitteissa kehitetyt lyhytkoulutukset. Koulutusten sisällöistä on kerrottu tarkemmin liitteissä 5-8. Tavoitteena oli, että jokainen oppilaitos kehittää vähintään yhden uuden koulutustuotteen. Koulutustuotteiden suunnittelussa on hyödynnetty mm. osaamisselvitysten tuloksia.

Taulukko 2. Koulutuskokeilut vuoden 2015 aikana

Nimi	Tiivistelmä	Toteuttajataho
Asiakkaan kohtaaminen	Koulutuksessa perehdyttiin hyvän asiakaspalvelun kriteereihin ja miten onnistutaan haastavankin asiakkaan kohtaamisessa niin kasvokkain kuin näkemättä asiakasta. Koulutus koostui sekä teoriasta että käytännön harjoitteista.	Sykli, Faktia ja Luksia
Eko-opettaja	Pidempikestoinen opetusalan henkilöstölle suunnattu koulutus kestävän kehityksen teemoihin liittyen.	Faktia
Maatalouden ekoneuvoja	Kestävään kehitykseen, jätehuoltoon sekä vesienhallintaan keskittyvä pidempikestoinen koulutus maatalousalalla työskenteleville.	Faktia
Rakennusalan ympäristöosaaja	Rakennusalan työnjohdolle, suunnittelijoille ja työmaapäälliköille suunnattu ympäristöalan koulutuskokonaisuus.	Faktia
Kestävän kehityksen koulutuksia eri ryhmille	Toimialakohtaisia kestävään kehitykseen liittyviä koulutuksia.	Luksia
Jätehuollon keräyskalusto ja kuljettaja: kunnossa kaiken aikaa	Kuljettajille ja heidän lähiesimiehilleen koulutusta työhyvinvoinnin ja ergonomian sekä toimintaympäristön erityispiirteisiin ja keräyskaluston päivittäiseen kunnossapitoon liittyen.	Sykli
Johdatus yritysvastuuraportointiin	Ajankohtaista tietoa vastuullisuuskysymyksistä ja yritysvastuuraportoinnista eri alojen organisaatioille.	Sykli
Kestävän liiketoiminnan Speakers Corner	Verkostoitumis- ja keskustelutilaisuus eri sidosryhmien toimijoille kestävän liiketoiminnan saralla.	Sykli

Näiden lisäksi on suunniteltu koulutuksia, joita ei testattu hankkeen kuluessa, mutta niitä on tarkoitus pilotoida vuoden 2016 aikana. Näistä on kerrottu lyhyesti taulukossa 3 sekä liitteissä 6 ja 8.

Taulukko 3. Suunnitellut uudet koulutustuotteet

Nimi	Tiivistelmä	Toteuttajataho
Uutta potkua neuvontatehtävissä toimiville	Neuvontatehtävissä toimiville ja niihin suuntautuville henkilöille koulutusta suulliseen ja kirjalliseen viestintään.	Luksia
Hiilijalanjälkilaskentaa yrityksille	Koulutuspäivässä perehdytään hiilijalanjälkilaskentaan ja sen tuomiin mahdollisuuksiin erityyppisissä organisaatioissa.	Sykli

5 YHTEENVETO

Jätehuoltoalan yritysten toimintaedellytysten turvaaminen II (Jätkä II): kehitettyjen palvelu- ja koulutustuotteiden ja toimintamallisen juurruttaminen ja levittäminen –hanke oli jatkoa jätehuoltoalan yritysten toimintaedellytysten turvaaminen alan muutostekijöiden tunnistamisen, osaamistarpeiden kartoittamisen ja koulutuksen kehittämisen avulla (Jätkä I) -hankkeelle. Jätkä II –hanke oli Suomen ympäristöopisto Syklin (koordinaattori), Länsi-Uudenmaan aikuisopisto Luksian sekä Faktia Koulutus Oy:n yhteishanke, joka toteutettiin 11/2014 - 12/2015. Hanketta rahoitti Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Jätkä II –hankkeen tavoitteena oli edellisessä hankkeessa kehitettyjen palvelu- ja koulutustuotteiden ja toimintamallien kehittäminen ja juurruttaminen sekä uusilla koulutustuotteilla tunnistettujen osaamisen aukkojen täyttäminen. Lisäksi valtakunnallisen kyselyn avulla arvioitiin edellisessä hankkeessa tehdyn muutostekijäraportin tuloksia. Muutostekijäraportin tulokset ja osaamistarpeet sekä valtakunnallisen kyselyn tulokset vietiin myös ympäristöhuollon ammattitutkinnon uudistamistyöryhmän tiedoksi. Tulokset esiteltiin uudistamistyöryhmän kokouksessa ja tulokset toimitettiin heidän vapaaseen käyttöönsä. Jätkä II -hankkeessa pyrittiin myös syventämään jätehuollon palveluntarjoajien ja asiakasyritysten välistä asiakassuhdetta koulutuksen avulla sekä kehittämään oppilaitosten välistä yhteistyötä.

Valtakunnallinen kysely muutostekijäraportin validoimiseksi toteutettiin keväällä 2015 ja sen tulokset olivat linjassa edellisen hankkeen haastattelututkimuksen kanssa. Jätkä I –hankkeen haastatteluiden perusteella ala piti merkittävimpänä muutostekijänä energian ja raaka-aineiden merkityksen kasvua ja siitä seuraavia muutoksia, kuten teknologian kehitystä. Nämä nousivat merkittävimmiksi myös Jätkä II –hankkeen verkko-kyselyssä. Jätehuollon tukipalvelutehtävissä toimivilla (mm. talous- ja toimistotehtävät, asiakaspalvelu) muutostekijöistä merkittävimpiä olivat verkostoituminen, osaamisen ja koulutuksen muutos sekä arvojen ja koulutuksen muutos. Nämä poikkesivat muista toimijoista (johto, asiantuntijat, kouluttajat ja työntekijät), mikä selittynee tukipalvelussa työskentelevien erilaisella tehtäväkentällä.

Toimialan osaamisen aukkopaikkoihin pyrittiin vastaamaan uusilla koulutustuotteilla. Näitä toteutettiin sekä yhteistyössä oppilaitosten välillä että oppilaitosten omina koulutuksina. Lisäksi Jätkä I –hankkeessa hyväksi havaittuja koulutustuotteita kehitettiin ja testattiin uusille kohderyhmille. Yhteensä hankkeen ajalla testattiin yhdeksää eri koulutustuotetta, joista osassa tehtiin useampi toteutus. Palautteen perusteella koulutukset olivat onnistuneita ja ajankohtaisia aiheiltaan. Tämän lisäksi suunniteltiin kolme muuta koulutustuotetta, joita ei joko ehditty pilotoimaan hankkeessa tai koulutukseen ei saatu riittävästi osallistujia. Koulutuksille on suunniteltu jatkoa ja uusia toteutuksia.

Kouluttajapankin osalta sen tarpeellisuutta ja oppilaitosten kouluttajien osaamista kartoitettiin kouluttajille suunnatun kyselyn avulla. Kouluttajat olivat kiinnostuneita kouluttajapankista ja paljon erilaista osaamista ja tarpeita nousi esille kyselyssä. Haasteita nousi myös esille, kuten toimiva toteutustapa, hinnoittelu sekä kouluttajien aikaresurssien riittävyys. Tämän hankkeen puitteissa ei kouluttajapankkia luotu, mutta vapaaehtoisten perustuva, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa toimiva, kouluttajapörssi voisi olla toimiva ratkaisu. Jotta kouluttajapankki lähtisi elämään, vaatii se pitkäjänteisyyttä ja markkinointia. Olisi myös hyvä tuoda oppilaitosten kouluttajat toisilleen tutuiksi, jotta yhteistyötä saataisiin lisää. Hankkeessa mukana olevat oppilaitokset jatkavat yhteistyötä yhteisten koulutustuotteiden osalta. Lisäksi kouluttajapankki-kyselyn tuloksia voidaan hyödyntää uusien yhteisten koulutustuotteiden suunnittelussa.

LIITTEET